

SKUTECZNI JUŻ NA STARCIE!

Skuteczni już na starcie! - projekt popularyzacji postaw obywatelskich w środowisku uczniowskim - Zadanie publiczne finansowane ze środków otrzymanych w 2025 r. od Ministra Edukacji w ramach programu „Młodzi obywatele” na podstawie umowy zawartej 21 lipca 2025 r. Wartość dofinansowania: 162 700 PLN. Całkowita wartość zadania: 180 800 PLN

Twoje zdanie się liczy! Jak młodzi mogą zmieniać świat i demokrację

Opracowanie:
r.pr. Wojciech Kiełbasiński

Czym jest demokracja?

PRAWO W POLSCE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Art. 1.

*Rzeczpospolita Polska jest **dobrem wspólnym** wszystkich obywateli.*

Art. 2.

*Rzeczpospolita Polska jest **demokratycznym państwem prawnym**, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.*

Art. 4.

- 1. **Władza** zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej **należy do Narodu**.*
- 2. **Naród** sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.*

Społeczeństwo obywatelskie

- Szczególny rodzaj społeczeństwa
- Wysoka samoświadomość jego członków
- Jego członkowie przejawiają wysoki stopień **samoorganizacji**
- Charakteryzuje się wysokim stopniem komunikacji między poszczególnymi jednostkami, grupami oraz między tymi grupami a instytucjami państwa
- Aktywny udział **obywateli** w życiu publicznym
- Wspiera realizację funkcji państwa
- Uzupełnia działania władzy publicznej
- Akceptacja potrzeby, a nawet zobowiązania do działania (przynajmniej w pewnym zakresie) na rzecz wspólnego dobra

(Źródło: Kancelaria Senatu, Biuro Analiz i Dokumentacji, Społeczeństwo obywatelskie i jego instytucje, 2014, s. 4 -7.)

PRAWO NA ŚWIECIE

**Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne
Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
(Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)**

Artykuł 12

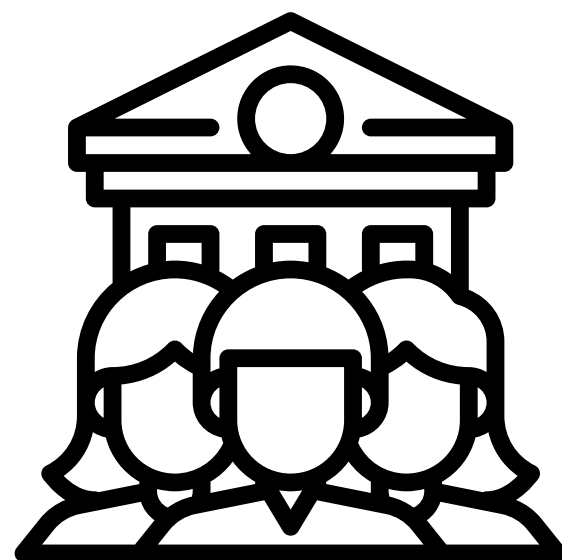
1. Państwa-Strony zapewniają dziecku, które jest zdolne do kształtowania swych własnych poglądów, **prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka**, przyjmując je z należyłą wagą, stosownie do wieku oraz dojrzałość dziecka.

**Czy młodzi mają realny wpływ na
decyzje w Polsce?**

Samorząd uczniowski

Jakie uprawnienia ma samorząd uczniowski?

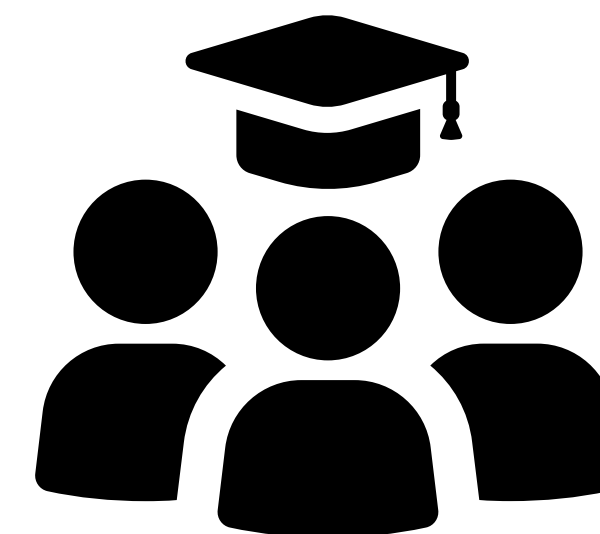
Art. 86 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1043)

Samorząd może przedstawiać radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi **wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły lub placówki**, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:

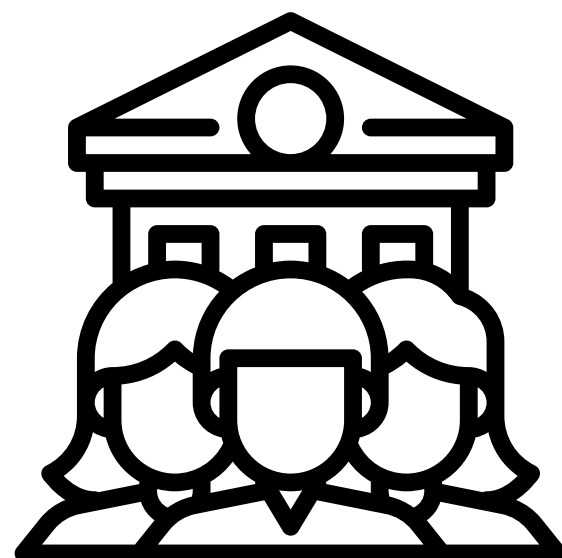
- > prawo do zapoznawania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami;
- > prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu;
- > prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań;
- > prawo redagowania i wydawania gazety szkolnej;
- > prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem;
- > prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.

6. Samorząd w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki może podejmować działania z zakresu **wolontariatu**.

Inne organizacje działające w szkole

**A może zostanę wolontariuszem
poza szkołą?**

Podstawa prawna:
**Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r.
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

Co reguluje?

- prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi
- warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń

Kim jest **wolontariusz**?

osoba fizyczna, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Nie mam 18 lat – czy mogę zostać **wolontariuszem**?

Przepisy formalnie nie przewidują żadnej górnej lub dolnej granicy wiekowej. Jednakże niektóre organizacje wymagają od wolontariuszy ukończenia danego wieku.

Musisz też pamiętać, że jeśli nie masz 18 lat to nie wszystkie czynności możesz wykonywać w pełni samodzielnie. W takiej sytuacji, żeby zostać wolontariuszem musisz mieć **zgode swojego rodzica** bądź opiekuna prawnego. Jeśli masz mniej niż 13 lat, wolontariuszem możesz zostać pod opieką osoby dorosłej.

Dlaczego warto angażować się w wolontariat?

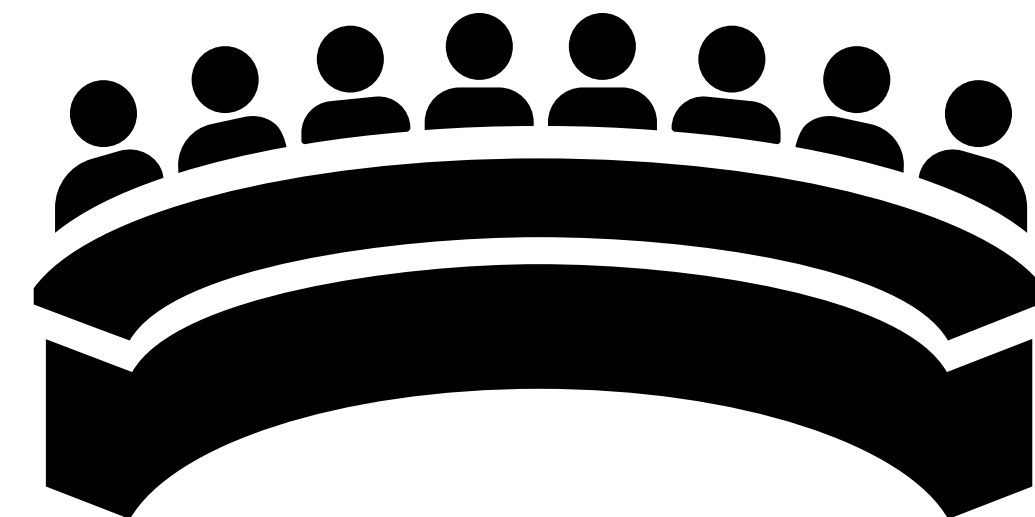

Fundacje i stowarzyszenia

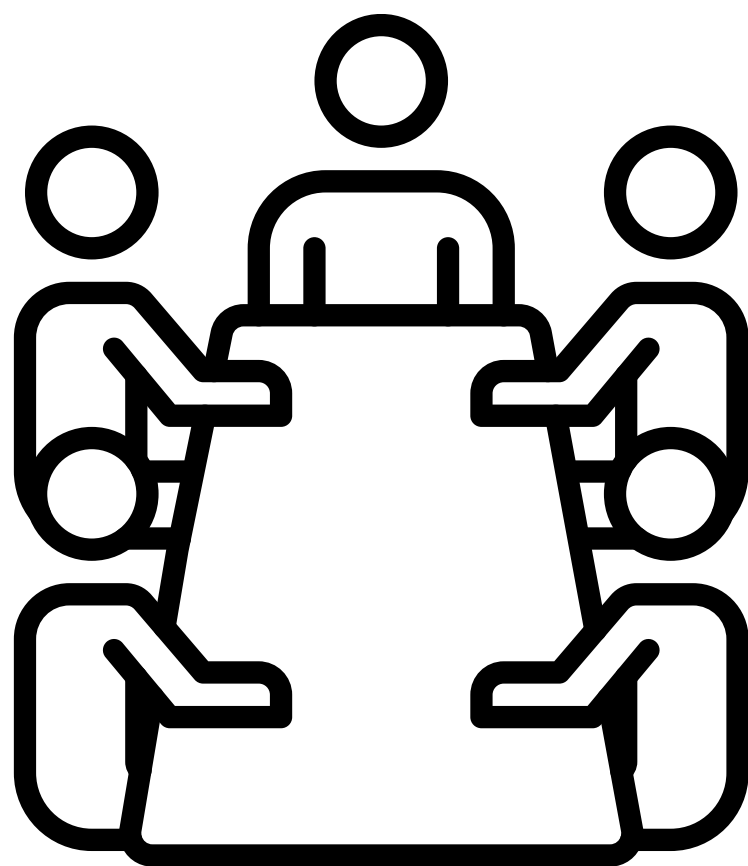

FUNDACJA	STOWARZYSZENIE
FUNDATOR LUB FUNDATORZY	STOWARZYSZENIE REJESTROWE – MINIMUM 7 OSÓB
STATUT	STATUT
BRAK SKŁADEK CZŁONKOWSKICH	SKŁADKI CZŁONKOWSKIE
ZARZĄD	ZARZĄD + WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW
RADA FUNDACJI (ORGAN FAKULTATYWNY)	KOMISJA REWIZYJNA (ORGAN OBLIGATORYJNY)

Młodzieżowe rady gmin / miast

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.).

Gmina podejmuje działania na rzecz wspierania i upowszechniania **idei samorządowej** wśród mieszkańców gminy, w szczególności wśród młodzieży, angażując ją w sprawy dla niej istotne.

Rada gminy może wyrazić zgodę na utworzenie młodzieżowej rady gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek m.in. **samorządu uczniowskiego** lub samorządu studenckiego z terenu danej gminy.

Młodzieżowa rada gminy ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny.

Młodzieżowa rada gminy może zgłosić do uprawnionych podmiotów wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej. Tryb zgłaszania wniosku o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej określa statut gminy lub odrębna uchwała rady gminy.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.).

W sprawach dotyczących gminy młodzieżowa rada gminy może kierować zapytania lub wnioski w formie uchwały. Uchwała powinna zawierać krótkie przedstawienie stanu faktycznego będącego jej przedmiotem oraz wynikające z niej pytania

Do zadań młodzieżowej rady gminy należy w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów uchwał dotyczących młodzieży,
- 2) udział w opracowaniu dokumentów strategicznych gminy na rzecz młodzieży,
- 3) monitorowanie realizacji dokumentów strategicznych gminy na rzecz młodzieży,
- 4) podejmowanie działań na rzecz młodzieży, w szczególności w zakresie edukacji obywatelskiej, na zasadach określonych przez radę gminy.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.).

Młodzieżowa rada gminy może współuczestniczyć w działaniach związanych z tworzeniem i realizacją rządowych dokumentów strategicznych dotyczących polityki młodzieżowej.

STATUT MŁODZIEŻOWEJ RADY GMINY

Aktywna działalność w praktyce

W samorządach

Lublin: Młodzieżowa rada zorganizuje „Największą 18-tkę w mieście”

Sławomir Bukowski

23.05.2024

Najpopularniejsze

Młodzi w Pałacu. Spotkanie z Młodzieżową Radą Miasta Krakowa

Strona główna > Kancelaria > Archiwum > Archiwum Andrzeja Dudy > Kancelaria > Aktywność Doradców

05 maja 2021

Rada Miasta > Aktualności

Młodzieżowa Rada Krakowa z nowymi planami i aktywnym udziałem w życiu miasta

poniedziałek, 23 czerwca 2025 r.

AAA

12 maja odbyła się sesja nadzwyczajna Młodzieżowej Rady Krakowa. Młodzi radni nie tylko rozszerzyli składy komisji, ale również przyjęli regulamin prac komisji merytorycznych i zadeklarowali zaangażowanie w nadchodzące miejskie wydarzenia.

- Rada Miasta
- Rada Miasta >
- Projekty uchwał RMK >
- Interpelacje i zapytania >
- Fotogaleria RMK >
- Konwent Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic >
- Młodzieżowa Rada Krakowa

LUBLIN

8 listopada 2023 r.

17:45

Strona główna » Lublin

Młodzież też ma wpływ na miasto. "Przychodzą tu nie oczekując żadnych profitów"

Autor: TOMA

Opublikuj

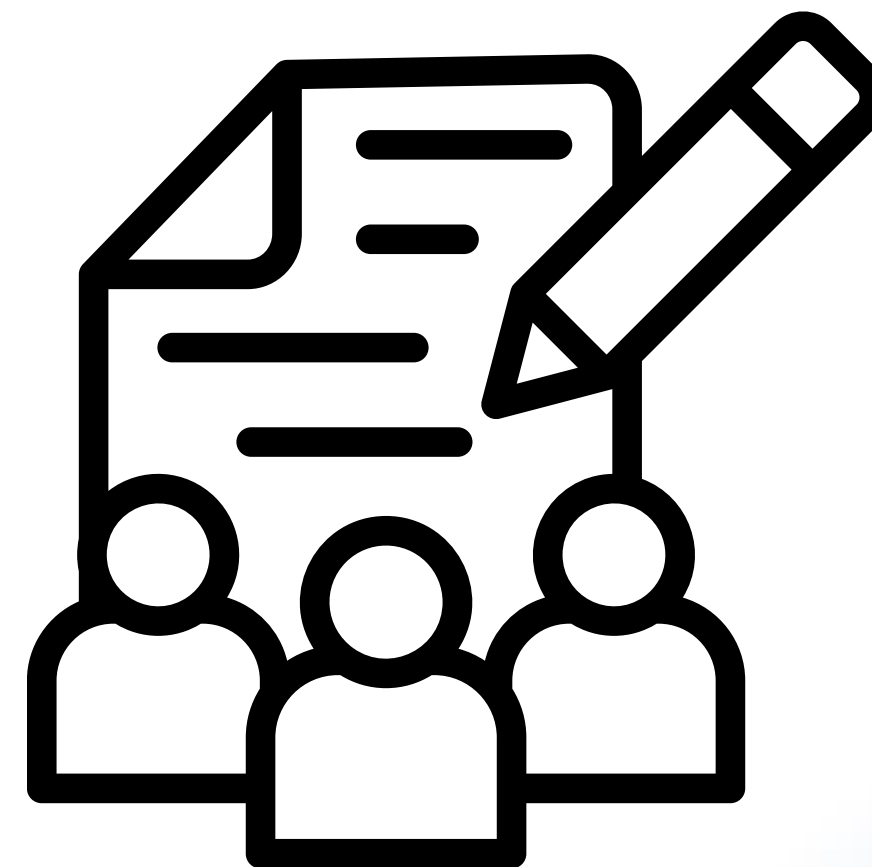
Udostępnij

AA

PETYCJE, WNIOSKI I SKARGI

PRAWO W POLSCE

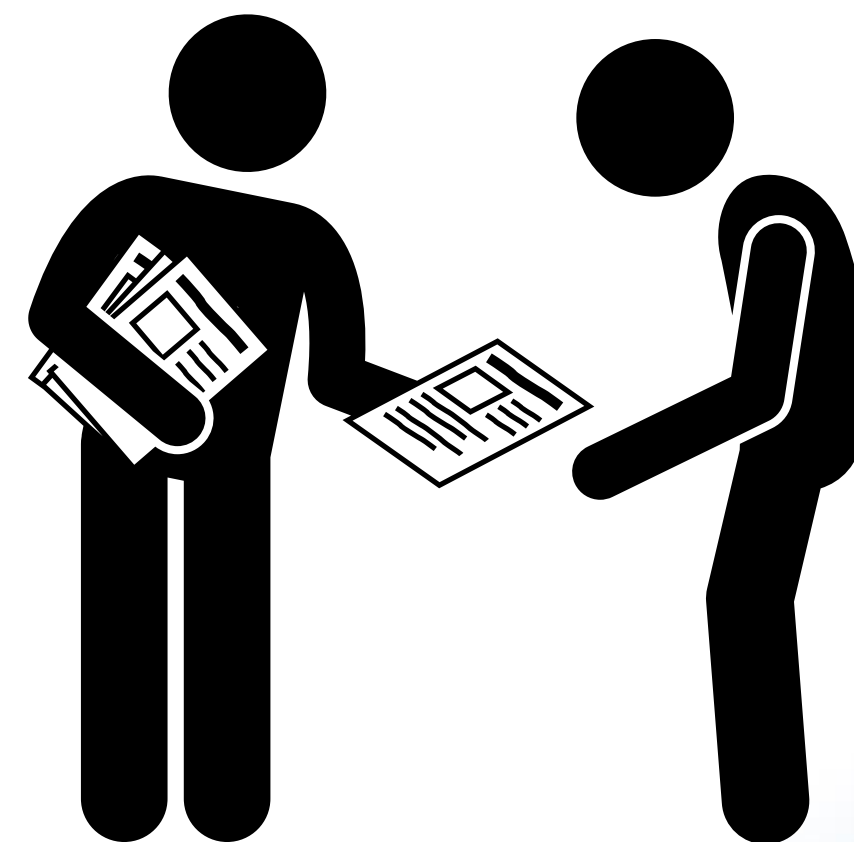

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Art. 63.

*Każdy ma prawo składać **petycje, wnioski i skargi** w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania **petycji, wniosków i skarg** określa ustawa.*

INFORMACJA PUBLICZNA

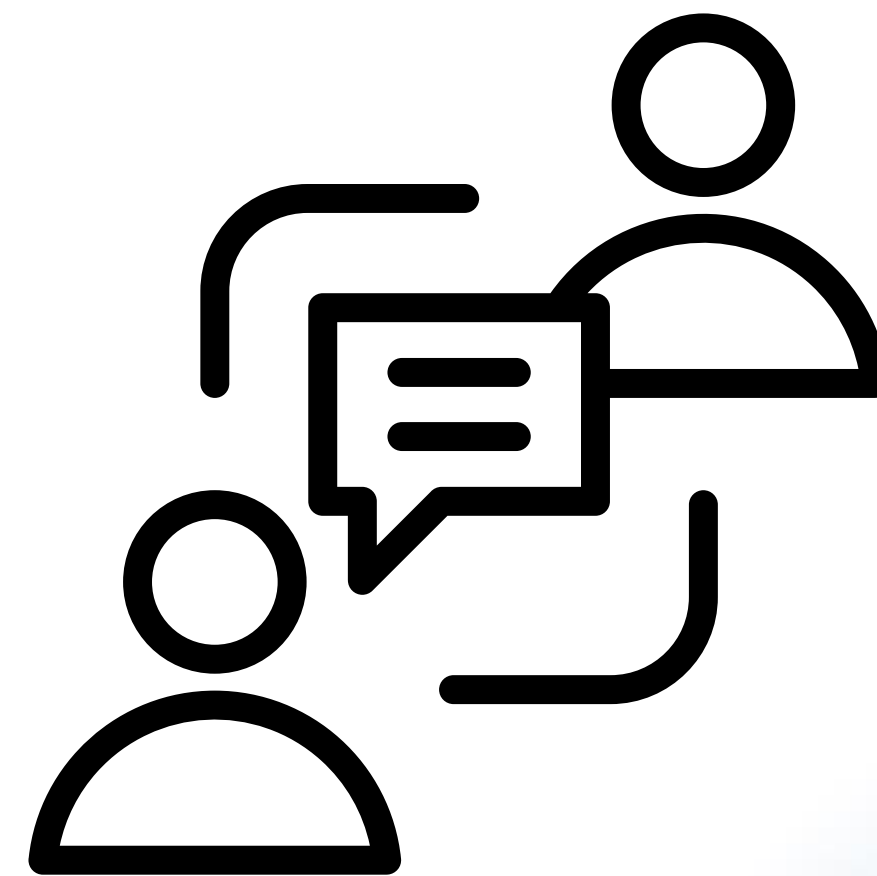

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Art. 61.

- 1. Obywatel ma **prawo do uzyskiwania informacji** o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.*
- 2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.*
- 3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.*
- 4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.*

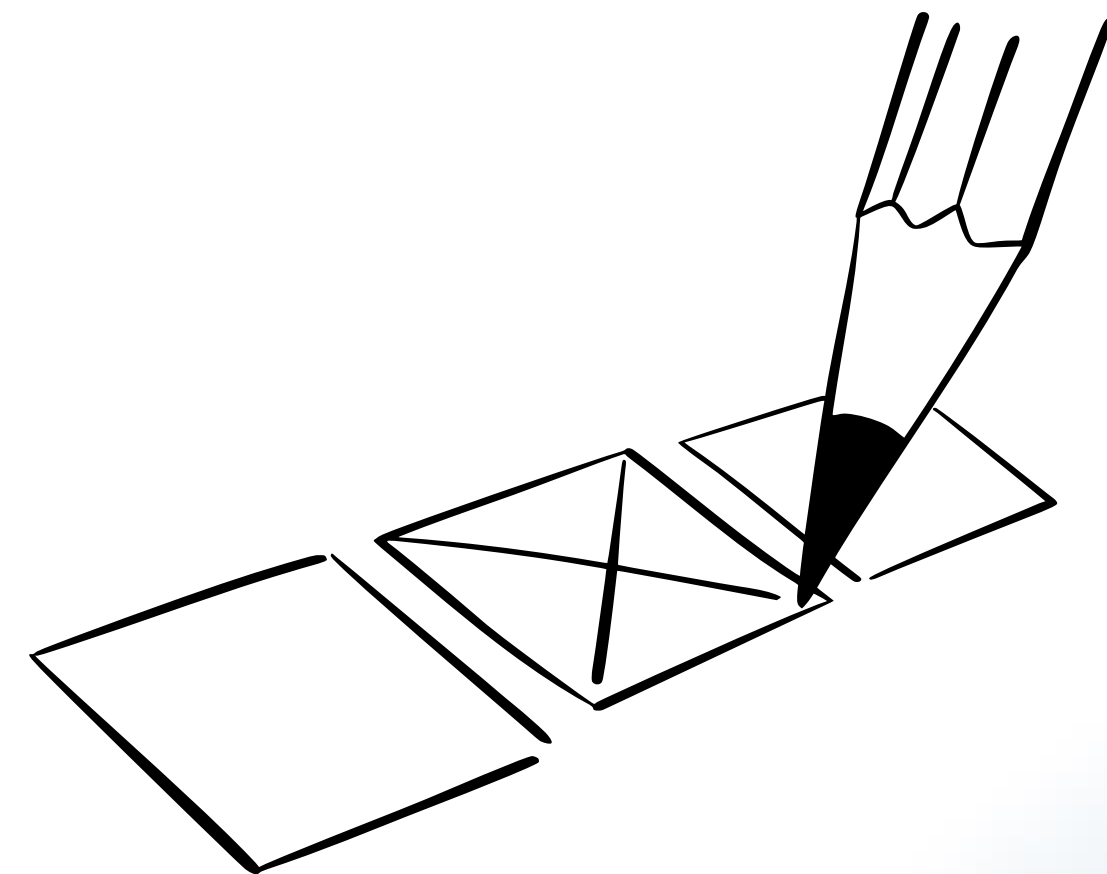
KONSULTACJE SPOŁECZNE

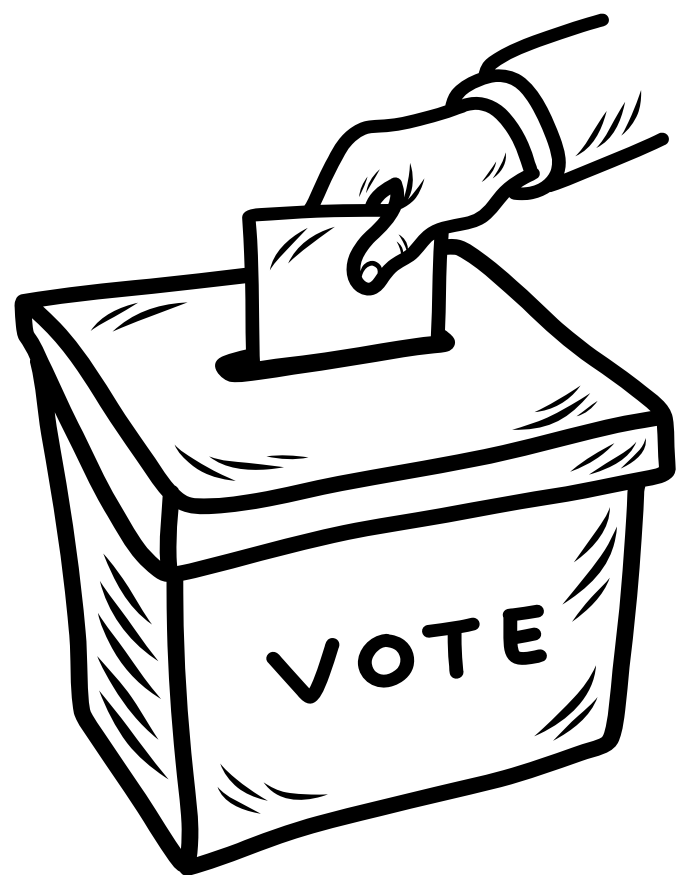
Konsultacje społeczne są wielostronnym i złożonym procesem, w którym różne podmioty, będące odbiorcami planowanego przedsięwzięcia mają możliwość zapoznania się z planowanymi działaniami i wyrażenia własnych uwag oraz sugestii co do ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań.

(<https://www.gov.pl/web/rodzina/konsultacje-spoeczne>)

Udział w wyborach

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Art. 62.

- 1. Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania **kończy 18 lat.***
- 2. Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych.*

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 365).

§ 1. Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) ma:

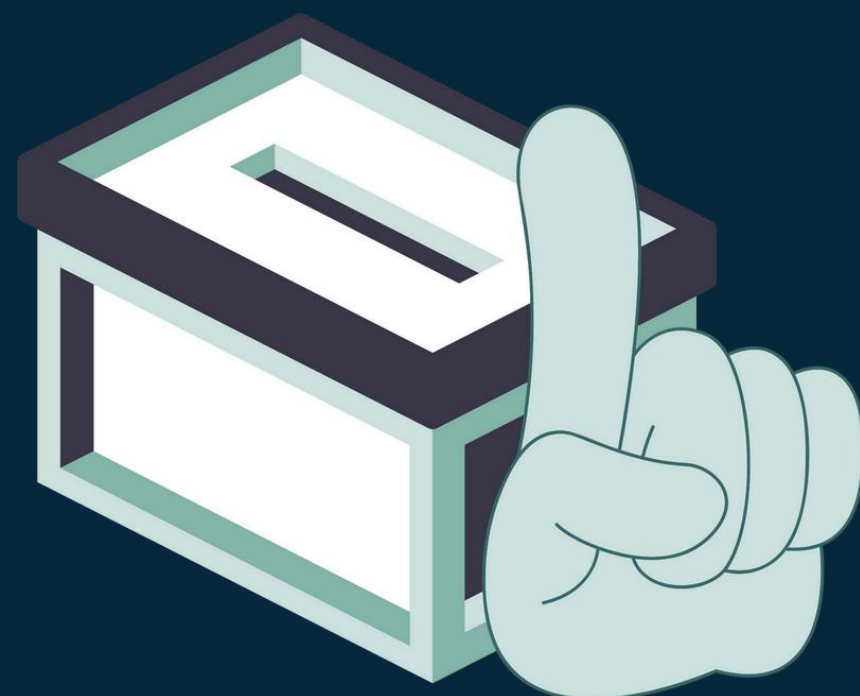
- 1) w wyborach do Sejmu i do Senatu oraz w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej - obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy **18 lat**;
- 2) w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej - obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy **18 lat** oraz obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy **18 lat**, oraz stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego:
  - a) rady gminy - obywatel polski, obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim oraz obywatel Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, który najpóźniej w dniu głosowania kończy **18 lat**, oraz stale zamieszkuje na obszarze tej gminy,
  - b) rady powiatu i sejmiku województwa - obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy **18 lat**, oraz stale zamieszkuje na obszarze, odpowiednio, tego powiatu i województwa;
- 4) w wyborach wójta w danej gminie - osoba mająca prawo wybierania do rady tej gminy.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 365).

§ 2. Nie ma prawa wybierania osoba:

- 1) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;*
- 2) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;*
- 3) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu.*

Jak zostać liderem i zacząć zmieniać świat?

Za tym, kto przewodzi – niezależnie od tego, czy jest to pojedyncza osoba, czy organizacja – idziemy dlatego, że chcemy a nie dlatego, że musimy. Podążamy za przywódcami nie dla nich, lecz dla samych siebie.

Simon Sinek – Zaczynaj od Dlaczego

Czym powinien charakteryzować się dobry lider?

1. Wizja
2. Odwaga
3. Spójność
4. Pokora
5. Dalekowzroczność
6. Skupienie
7. Współpraca

Brian Tracy – Jak przewodzą najlepsi liderzy

17 najważniejszych umiejętności lidera – Harvard Business Review

1. Umiejętność przemiany w lidera
2. Umiejętność budowania zaufania i wiarygodności
3. Znajomość i zdolność kontrolowania inteligencji emocjonalnej
4. Bycie przygotowanym do odniesienia sukcesu
5. Umiejętność stawania się osobą wpływową
6. Skuteczna komunikacja
7. Osobista wydajność
8. Samorozwój
9. Skuteczne delegowanie zadań

17 najważniejszych umiejętności lidera – Harvard Business Review

10. Udzielanie przydatnych informacji zwrotnych
11. Rozwijanie talentów
12. Przewodzenie zespołom
13. Pielęgnowanie kreatywności
14. Zatrudnianie i zatrzymywanie najlepszych
15. Tworzenie strategii
16. Opanowanie narzędzi finansowych
17. Umiejętność opracowania uzasadnienia biznesowego

Przydatne wskazówki

1. Okazuj ludziom szczerze zainteresowanie.
2. Uśmiechaj się.
3. Pamiętaj, że własne nazwisko to dla człowieka najśłodsze i najważniejsze spośród wszystkich słów świata.
4. Bądź dobrym słuchaczem. Zachęcaj rozmówcę, aby mówił o sobie samym.
5. Mów o tym, co interesuje Twojego rozmówcę.
6. Spraw, aby Twój rozmówca poczuł się ważny i zrób to szczerze.

Dale Carnegie – Jak zdobyć przyjaciół i zjednać sobie ludzi

Przydatne wskazówki

1. Zaczynij od szczerzej pochwały i uznania.
2. Zwracaj uwagę na błędy innych pośrednio.
3. Zanim skrytykujesz innych przyznaj się do własnych błędów.
4. Zadawaj pytania zamiast wydawać rozkazy.
5. Pozwól ludziom zachować twarz.
6. Pochwal najmniejsze nawet osiągnięcia. Pochwal każdy postęp.
7. Wystaw ludziom dobrą opinię, której będą musieli sprostać.
8. Zachęcaj innych do poprawy. Spraw, aby uwierzyli, że mogą się zmienić.
9. Spraw, aby rozmówca z przyjemnością zrobił to, czego od niego oczekujesz.

Dale Carnegie – Jak zdobyć przyjaciół i zjednać sobie ludzi

Dlaczego warto być
aktywnym?

POZNAJ NASZE HISTORIE!

Dziękuję za uwagę!

Kontakt: *wojciech.kielbasinski@gmail.com*

Zachęcamy do wzięcia udziału
w badaniu:

Weź udział w ewaluacji!

Skuteczni już na starcie! - projekt popularyzacji postaw obywatelskich w środowisku uczniowskim - Zadanie publiczne finansowane ze środków otrzymanych w 2025 r. od Ministra Edukacji w ramach programu „Młodzi obywatele” na podstawie umowy zawartej 21 lipca 2025 r. Wartość dofinansowania: 162 700 PLN. Całkowita wartość zadania: 180 800 PLN

